

Til OED

Førde, 1.november 2023

Innspill til flom- og skredmelding

Nasjonal rassikringsgruppe takker for vår mulighet til å sende et kort innspill til Olje- og energidepartementets arbeid med en ny stortingsmelding om flom og skred og for at vi fikk delta på innspillsmøtet på Hamar 27.oktober.

Ny Stortingsmelding gir håp om endring og handling

Vi er glade for at Regjeringen gjennom en Stortingsmelding vil vise at de anerkjenner at dagens regelverk, ansvarsforhold, ordninger og praksis må gjennomgås. Politikken på flom- og skredområdet må oppdateres slik at samfunnet står bedre rustet i møte med fremtidige hendelser fordi samfunnets sikkerhet må prioriteres. Skredsikringsbehovet er på over 70 mrd. - Av dette er halvparten på fylkesvegnettet.

Nasjonal rassikringsgruppes styre gjennomførte nylig en reise til områder i Innlandet som ble kraftig herjet av oversvømmelser, utglidninger og ras under ekstremværet «Hans» i august i år og vi har følgende konkrete innspill:

Skredsikring av veger = Klimatilpasning i praksis

Nasjonal Rassikringsgruppe mener Staten i altfor liten grad bidrar når det gjelder klimatilpasning, forebygging og sikring av veger som er helt sentrale som framføringsårer i fredstid og i krise og krig. Beredskapen vår er avhengig av at vegene er fremkommelige, sikre og åpne. Naturfarer som ras og skred truer våre framføringslinjer og livsnerver for samfunnet sør-nord, øst-vest. Klimaendringene vil gi mer rasproblematikk framover. **Skredsikring, forebygging mot ekstremvær og naturfarer som ras og flom er klimatilpasning i praksis.**

Forutsigbarhet rundt økonomi og ansvar må på plass

Befolkning, kommune og fylkeskommune har gjort en stor innsats for å få normaliteten tilbake og transportinfrastrukturen på plass igjen etter at ekstremværet «Hans» hadde herjet fra seg. Utfordringen er at arbeidet koster enormt med menneskelig innsats og store summer. Det må komme på plass forutsigbarhet for Statlig inndekning av kostnader vegeiere påføres. Det haster derfor å få systemer som tar hensyn til naturfare og beredskap over hele landet og som også tydelig gir forutsigbarhet i dekning av kostnadene og plasserer ansvaret mellom myndighetene.

Krav fra Nasjonal rassikringsgruppe om å trygge liv og næringsliv

- En kraftfull økning av statlige midler til rassikring av fylkesvegene og riksvegene
- Forebyggende skredkontroll og varsling må satses på hvor mulig
- Teknologi gir raskere- og mer sikring for pengene på en mer miljøvennlig måte
- En statlig incentivordning og et innovasjonsprogram vil stimulere til bruk av ny teknologi
- Gjenninnfør post 31 – Rassikring - i Statsbudsjettet for å synliggjøre satsing

Behovet for rassikring – Forebygging og muligheter ved bruk av ny teknologi

Å fjerne de kartlagte rasfarlige punktene med medium og høy skredfaktor vil koste minimum 70 milliarder kroner ved en fullverdig sikring.

Det eksisterer i dag mange alternative måter å sikre mot skred gjennom overvåking, varsling og forebygge. Ved bruk av ny teknologi og riktig installasjon av forebyggende skredkontrollanlegg vil man kunne installere fjernstyrte nedsprenningsmekanismer på kjente skredløp som gjør at man kan utløse skred når det anses at forholdene ligger til rette for det. Man vil kunne rydde vegen ved nedfall, vurdere skredfare og muligens kunne åpne vegen igjen. Ny teknologi vil være en viktig komponent i kommende NTP. Ny teknologi kan være med på å gi økonomisk handlingsrom og økt tidsinnkorting på gjennomføring av sikring enn ved bruk av fullgode og konvensjonelle løsninger som tunnel og skredoverbygg. Ny teknologi kan gi oss som samfunn et mer sikkerhet for pengene og få ned flest mulig skredpunkter på et mere akseptabelt risikonivå som også øker fremkommeligheten.

Investeringen er relativt sett lav: Det er driften av skredkontrollanlegget utgjør sikringen! Her er lokalkunnskap og menneskets kompetanse og erfaring avgjørende faktorer. Strekningen Fv 51 Tyin – Årdal mellom fylkeskommunene Innlandet og Vestland er et godt eksempel på et slikt anlegg med skredtårn:

SPRENGER VEKK SNØSKRED

Forebyggende utløsning av snøskred ved hjelp av eksplosiver er en effektiv metode for snøskredkontroll, og snøskredtårn er mye brukt i Sveits og Østerrike for å sikre veier, jernbaner og skianlegg.

Snøskredtårnene ble nylig godkjent for bruk i Norge og kan bidra til å redusere faren for snøskredrelaterte ulykker og stengte veier i utsatte områder.

PLASSERING
Snøskredtårn plasseres på skredutsatte steder. Installasjonen krever minimale inngrep i naturen.

VIRKEMÅTE
Autorisert personell utløser ved hjelp av radiosignaler en liten sprengladning fra magasinet i tårnet, som så detonerer over snøoverflaten. Trykkbølgen utløser ustabile snømasser som ellers ville føre til stor snøskredfare.

REDDER LIV
Ved å kontrollere når de ustabile snømassene utløses, kan veien stenges på forhånd og åpnes igjen når faren er over. Dette kan bidra til å redde liv.

INVESTERING
Kostnadene ved forebyggende skredkontroll med snøskredtårn kan være inntil 95% lavere enn ved sikring med tunneler og overbygg.

Kilde: Wyssen.com

Illustrasjon: Wyssen Norge

Forebyggende skredkontroll medfører en restrisiko, men det vil kunne skape økt sikkerhet på lengere strekninger og områder som ellers vil måtte vente svært lenge før permanente fullverdige sikringstiltak er i drift. I verste fall vil de aldri få sikring på fullverdig vis. «Nedetiden» som følge av stengt veg på grunn av fare for ras vil også kunne reduseres betraktelig.

Sett i dette perspektivet anses det som strategisk klokt for Staten å sette av midler regionale og statlige aktører -Fylkeskommunene, SVV og Nye Veger - som ønsker å finne nye løsninger og som vil sikre mer veg for pengene.

Konkret innretning av ordningen

NASJONAL
RASSIKRINGSGRUPPE

Nasjonal rassikringsgruppe ser et stort behov for at det settes av en statlig øremerket pott, en incentivordning til utredning, installering og drift av forebyggende skredkontrollanlegg og varslingssystemer.

En statlig incentivordning for forebyggende skredkontrollanlegg og varsling bør innebære at Staten dekker 50 % av grunninvesteringen og 50% av driftskostnadene de første 10 årene.

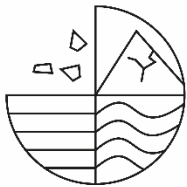
Nasjonal rassikringsgruppe foreslår at det settes av en årlig pott på 4- 500 mill. for formålet.

Staten bør også anmode Innovasjon Norge å se mulighet for å stimulere norsk innovasjon og utvikling for skredsikring i lys av utviklingen på intelligente transportsystemer (ITS) samt tilrettelegge for god krafttilgang og telefondekning langs veg i hele landet.

Vegeierne vil få økt behov for kompetanseutvikling og tilstrekkelig operativt personell i egen organisasjon for å drifte anleggene. Rassikringgruppen ber derfor Staten også om se på mulige incentiviløsninger for å støtte opp under utdanning og skoling av slike ressurser.

Med vennlig hilsen,

Jenny Følling
Leder av Nasjonal rassikringsgruppe

NASJONAL
RASSIKRINGSGRUPPE